

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

А. А. Гавриленко Перекладацькі інновації. Матеріали VI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Суми : 2016. – С. 14–16.

6. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика. Золотая серия / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ: Восток – Запад, 2010. – 314 с.

7. Жулавська О. О. Довгополова А., Коробка А. Структурно-семантичний аналіз концепту «FASHION» [Текст] / О. О. Жулавська, А. Довгополова, А. Коробка // Філологічні трактати. – 2014. – Т.6, № 2. – С. 36–41.

Анастасія Маяка,

студентка Сумського державного університету

Наталія Таценко,

д. філол. н., професор кафедри германської філології

Сумського державного університету

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГУМОРУ В СУЧАСНОМУ АМЕРИКАНОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Гумористична мовленнєва взаємодія постає як різновид дискурсу й виділяється за характером комунікації, в основу якого покладено функціональний параметр. Жарт має за мету вплинути на реципієнта, покращити відношення до людини тощо. Кожен анекдот стає смішним завдяки прийомам, які використані в ньому. На лексичному рівні це можуть бути каламбури, бленди, малапропізми, оксиморони, зевгми.

Недостатньо дослідженою є роль анекдоту в житті суспільства, зв'язок жарту з ментальністю людей різних спільнот, адже розуміння сказаного докорінно може різнитися в залежності від країни, де це було сказано, менталітету, інтелектуального розвитку тощо.

Порушення лінгвальних норм – це гра звуками, спунеризми, каламбури (омографи, омофони, омоніми, омофоноїди, бленди і т. ін.) та тропи. Так, епітет

в анекдоті виконує низку прагматичних функцій, однією з яких є ефект обманутого очікування: в контексті анекдоту епітет виступає не як троп, а як знак, що створює інконгруентність.

Goldie Hawn is funny, sexy, beautiful, talented, intelligent, warm, and consistently sunny. Other than that, she doesn't impress me at all [6].

Анекдот побудований на гострому оксиморонному протиріччі частин.

У сучасних американських анекдотах використовуються різноманітні прецедентні феномени (імена й прізвиська відомих письменників, характерні ознаки літературних героїв, акторів, політиків і т. ін.), цитати й алюзії з літературних творів, Біблії, фільмів, прислів'їв.

Комізм є естетичною категорією, яка базується на змозі через сміх викривати недоліки, вади когось чи чогось. Комічне створюється за допомогою гумору, іронії, ефекту несподіваності, сатири. Джерелом комічного може бути неоднозначний смисл сказаного, нелогічність, створення ілюзії тощо [1, с. 211].

- *What's the only wood that doesn't float?*

- *Natalie* (3).

У жарті обігрується прізвище актриси Wood, яке є омонімічним до іменника *wood* (дерево).

«To have 20 lovers in one year is easy. To have one lover for 20 years is difficult» [3].

Комічний ефект досягається прийомами парадоксу та ігрової антиметаболи: друге речення відтворює структуру й лексичний склад попереднього речення, що супроводжується зміною синтаксичних зв'язків між членами речення, які повторюються, що змінює зміст на протилежний.

Анекдот побудований на гострому оксиморонному протиріччі першої та другої частин: у першій частині використовується вживання епітетів, які є антонімічними висловлюванню в другій частині.

A priest asks a nun if he can walk her back to the convent. She says, «Just this once». Upon arriving, he asks if he can kiss her. She replies, «Well, alright, as long as you don't get into the habit» [5].

У цьому жарті задіяний прийом контекстуальної стилістичної антонімії: вирази *just once* та *as long as you don't get into the habit* є квазіантонімічними фразами, які вжиті для досягнення комізму ситуації.

Three men lay dying in a hospital ward. Their doctor, making the rounds, went up to the first and asked him his last wish. The patient was a Catholic. "My last wish", he murmured, "is to see a priest and make confession". The doctor assured him he would arrange it, and moved on. The second patient was a Protestant. When asked his last wish, he replied, "My last wish is to see my family and say good-bye". The doctor promised he would have them brought, and moved on. The third patient was, of course, a Jew. "And what is your last wish?" the doctor asked. "My last wish", came the feeble, hoarse reply, "is to see another doctor" [4].

Анекдот є смішним через триразове рематичне розширення структур синтаксису завдяки додатковому лексичному наповненню. У жарті єврей відкрито говорить фразу, проте її значення має прихований парадокс, його суть заключається в знаходженні виходу із ситуації, якої бути не може: фраза *of course, a Jew* підказує реципієнту, що закінчення жарту буде веселим, тобто стереотип про хитрість євреїв показана з комічної сторони.

У сучасних американських анекдотах використовуються різноманітні прецедентні феномени (імена й прізвиська відомих письменників, характерні ознаки літературних героїв, акторів, політиків і т. ін.), цитати й алюзії з літературних творів, Біблії, фільмів, прислів'їв [2].

Отже, американомовний сучасний жарт має безліч таких лексичних особливостей, як прийом парадоксу за допомогою гри слів, прийом оксиморонного протиріччя, тобто використання слів-антонімів. Також використовуються квазіантонімічні фрази, часте повторення одного чи декількох слів, що сприяє досягненню комічного ефекту, застосування інконгруентності.

Засобами логіко-мовленнєвої інконгруентності є: двозначність, іронічні фігури, малапропізми, оксиморони, прийоми «наївної правди», «реверсу», прийом комічного тлумачення слів, синтаксичні конвергенції, слова з нумеральним значенням. Жарти часто будуються на гострому оксиморонному

протириччі частин цього жарту, полісемантиці слів, парадоксу, перебільшенні, досить часто використовуються абсурдні, нелогічні фрази, які зовсім не відповідають дійсності.

Гумористичний текст має широкий функціонально-комунікативний спектр, у якому виділяються такі функції: розважальна, регулятивна, атрактивна, мовотворча тощо. Ці функції є дієвим засобом прагматичного впливу. Анекдот є запозиченням із фольклору, художньої літератури, Біблії, кіно, пісень. Запозичений інтертекстуальний елемент в анекдоті типізується. Гумористичний ефект досягається тільки за наявності в адресата певної когнітивної бази, що сприяє розумінню усіх вищезазначених прийомів.

Список використаних джерел:

1. Шонь О. Дискурс гумору, іронії і сатири в американському жанрі «short story» / О. Шонь // Дискурс іноземномовної комунікації : Колективна монографія. – Львів : Вид-во Львів. нац. ун-ту ім. І.Франка, 2001. – С.201–220.
2. Linguistic Society of America: Advancing the Scientific Study of Language [Electronic resource]. – Access mode : www.linguisticsociety.org. – (19.10. 18).
3. Biggest Joke = Biggest Joke Book in the World / [by Matt Rissinger and Philip Yates]. – N. Y. : Sterling Publishing Co., Inc., 1996. –192p.
4. Joking off II = Joking off II / [by Johnny Lyons]. –N. Y. : Zebra Books, Kensington Publishing corp., 1998. – 124p.
5. 5600 jokes = 5600 jokes for all occasions / [by Mildred Meiers and Jack Knapp]. – New York : Wings Books, 1980. – 605p.
6. <http://www.americanfolklore.net/folktales/ma3.html>. – (19. 10. 18).